

XII. Työväenasiain lautakunta.

Työväenasiain lautakunnan kertomus toiminnastaan v. 1905 on seuraavasisältöinen:

»Työväenasiain lautakunnan jäseninä oli v. 1905 tehtailija V. von Wright (puheenjohtaja), filosofianmaisteri Ernst Nordström (varaduheenjohtaja), ratatirehtööri August Granfelt, levyseppä K. A. Genral, professori C. E. Holmberg, tehtailija K. V. Bergman ja muurarimestari A. Ärt. Varajäseniä olivat insinööri Jonatan Reuter, tehtailija G. W. Sohlberg, kirvesmies M. Hälleberg, Yliopiston lehtori H. Bergroth, lakitiedetien kandidaatti Leo Ehrnrooth, puutarhuri V. F. Sagulin ja kultaseppä Hj. Fagerroos.

Sittekun Lautakunnan sihteeri saamansa tehtävän mukaisesti 1904 vuoden kuluessa oli laatinut selonteon työriitojen sovintoja ja välitystuomioita koskevasta kysymyksestä ja tämä selonteko oli painosta julkaistu, ruotsinkielellä Suomen Taloudellisen Seuran »Esitelmien ja keskustelujen» IV nidoksen 2:sena vihkona, ja suomenkielellä Helsingin Käsityö- ja Tehdasyhdistyksen myöntämällä 450 markan suuruisella käännös- ja painatusavulla N:o 23:na kustannusosakeyhtiö Otavan julkaisemaa »Yhteiskunnallisia kysymyksiä» nimistä sarjaa, on Lautakunta asiaa lopullisesti käsitellessään toukokuun 5 p:nä päättänyt tehdä Kaupunginvaltuustolle esityksen, että Valtuusto, oheenliittäen Lautakunnan toimesta hankitun selvityksen asiassa, anoi Keisarilliselta Senaatilta valtiopäiväesityksen jättämistä, joka esitys sisältäisi ehdotuksen säännöksiksi sovintoista ja välitystuomioista työriidoissa, mikäli mahdollista uuden täydellisen elinkeinolain ehdotuksen yhteydessä, minkä ohella Lautakunta on lähettänyt kirjelmiä Helsingin Käsityö- ja Tehdasyhdistyksen Valtuutetuille, Suomen Teollisuusdelegatsionin keskuskomitealle sekä ammatintarkastajalle ja paikallisille työnantaja- ja työläisjärjestöille kehottamalla heitä edistämään sovinnontekoja ja välitystuomioita työriitaisuuksissa. Tämän esityksen lykkäsi Kaupunginvaltuusto erityiseen valiokuntaan, joka sai toimekseen laatia Valtuustolle lausunnon asiassa.

Lautakunnan jäsenet.

Kysymys sovintoista ja välitystuomioista työriidoissa.

Yksityisen paik-
kanvälityksen
järjestäminen.

Sen johdosta että Helsingin kaupungin kunnallisen työnvälitystois-
miston johtokunta toukokuun 19 p:nä 1904 oli tehnyt esityksen toimen-
piteistä erinäisten epäkohtain poistamiseksi yksityisten paikanvälitys-
toimistojen toiminnassa, on Lautakunta saatuan lausuntoja täkäläisiltä
työläisjärjestöiltä ja senjälkeen kun eräs Lautakunnan asiaa käsittele-
mään asettama komitea, johon kuuluivat lakitiedetten kandidaatti
Leo Ehrnrooth puheenjohtajana, sekä neiti Vera Hjelt, opettaja A. H.
Karvonen, toimittaja Edvard Valpas ja kirvesmies G. A. Wistbacka
jäseninä, oli Lautakunnalle antanut laajahkon mietinnön, jonka paina-
tukseen erityinen määräraha oli Valtuustolta hankittu, kokouksessaan
toukokuun 11 p:nä, hyväksyen komiteanmietinnössä esitetyt näkökohdat,
päättänyt esittää, että Kaupunginvaltuusto anois Keisarilliselta Senaa-
tilta ehdotuksen laatimista komiteanmietinnössä lausuttujen perusteiden
mukaisesti asetukseksi yksityisestä paikanvälityksestä, sekä valtio-
päiväesityksen jättämistä sellaisesta säätylain muutoksesta, joka tarvi-
taan tätä koskevan hallinnollisen asetuksen julkaisemiseksi. Samalla on
Lautakunta kirjelmässä täkäläisille työläisjärjestöille kehottanut näitä
vaikuttamaan siihen suuntaan, että mahdollisimman laajasti käytet-
täisiin kunnan ja yhdistysten johtamaa työnvälitystä, ja sattuvia
väärinkäyttöjä yksityisten työnvälityslaitosten puolelta saatettaisiin
asianomaisten viranomaisten tietoon. Kaupunginvaltuusto on jättänyt
tämänkin esityksen saman valiokunnan käsiteltäväksi, joka asetettiin
edellistä asiaa varten.

Arkkitehdin
palkkaaminen
työläisasunto-
jen tarkastusta
varten.

Kaupunginvaltuuston lähetepäätöksellä helmikuun 22 p:ltä 1905 keho-
tettuna antamaan Valtuustolle lausunnon Terveyshoitolautakunnan nos-
taman kysymyksen johdosta arkkitehdin ottamisesta Terveyshoitolauta-
kunnan palvelukseen toimittamaan työväenasuntojen tarkastuksia, on
Lautakunta neuvoteltuaan ensimmäisen kaupunginlääkäriin, professori Vilh.
Sucksdorffin kanssa, kirjelmässä Valtuustolle lokakuun 12 p:ltä tehnyt
esityksen 3,000 markan suuruisen arviomäärärahan ottamisesta 1906 vuoden
menosääntöön käytettäväksi Terveyshoitolautakunnan harkinnan mukaan
työvoimain lisäämiseksi täkäläisten työväenasuntojen tarkastuksen toimitta-
mista varten.

Kysymys hal-
voista ja tark-
tuksenmukai-
sista työväen
asunnoista.

Senjälkeen kun Rahatoimikamari helmikuun 2 p. 1905 oli antanut
Kaupunginvaltuustolle seikkaperäisen ehdotuksen halpojen ja tarkotuk-
senmukaisten työväenasuntojen hankkimista koskevassa kysymyksessä
ja Valtuusto helmikuun 22 p. oli antanut Lautakunnan toimeksi an-

taa asiasta lausuntonsa täkäläisiltä työväenyhdistyksiltä ja rakennusteollisuuden ammattiyhdistyksiltä vaadittujen lausuntojen ohessa, on Lautakunta, hankittuaan lausunnot yhdistyksiltä »Arbetets Vänner», »Svenska Arbetareföreningen», Helsingin työväenyhdistys, Helsingin ulko-työväenyhdistys, Töölön työväenyhdistys sekä Kirvesmiesten ammattiosasto ja Rapparien ammattiosasto, ja Lautakunnan sihteerin laadittua seikkaperäisen ja perustellun ehdotuksen asiassa, kokouksessaan syyskuun 29 p. päättänyt antaa kysymyksessä lausunnon mainitun ehdotuksen mukaisesti.

Rahatoimikamarin lähetepäätöksellä toukokuun 4 p:ltä on Lautakunnalta vaadittu lausuntoa kysymyksessä talon rakentamisesta erinäisille raittius-, kansanvalistus- y. m. yhdistyksille, ja on Lautakunta kirjelmässä Rahatoimikamarille saman kuun 11 p:ltä ehdottanut että kaupunki kortteliin N:o 325 Helsingintorin laitaan rakennuttaisi rakennuksen ylempää työväenopetusta ja kansankirjaston ja lukusalin Sörnäisten haaraosastoa varten, sekä että Kansakoulukadun tontti N:o 3 erinäisillä lähemmin määrätyillä ehdoilla luovutettaisiin talon rakentamiseksi yleishyödyllisille yhdistyksille. Tämän yhteydessä on Lautakunta katsonut olevan lausuttava suotavaksi, että ylläesitetystä ehdotuksista riipumatta, Helsingin ruotsalais-suomalaisen seurakunnan kanssa ryhdyttäisiin neuvotteluihin siitä että kaupungin kirkot luovutettaisiin työväen opetuksessa pidettäviä julkisia esitelmiä varten.

Sen tehtävän mukaisesti, joka jätettiin Työväenasiain lautakunnalle kunnan järjestämää ylempää työväenopetusta koskevassa kysymyksessä, on Lautakunta tarkastanut mainitun opetuksen johtokuntain antamat kertomukset toimintavuodelta 1904—1905 sekä syyskuun 29 p:nä lähettänyt ne Kaupunginvaltuustolle. Samalla on Lautakunta, lähemmin perustellen ehdotusta, Valtuustolle esittänyt että ylempää työväenopetusta varten toimintavuodeksi 1905—1906 myönnetty 12,000 markan määräraha jaettaisiin siten, että 7,200 markkaa käytettäisiin suomalaista ja 4,800 markkaa ruotsalaista opetusta varten, ja että samaan tarkotukseen Kaupunginvaltuuston käyttövaroista myönnettäisiin lisäksi 3,200 markkaa suomalaiseen ja 550 markkaa ruotsalaiseen opetukseen eli yhteensä 3,750 markkaa. Tämän Lautakunnan ehdotuksen onkin Valtuusto hyväksynyt.

Katsoen että olisi tähdellistä että erinäiset työväestöä koskevat kysymykset maan muissakin kaupungeissa tulisivat kunnan toimenpiteiden alaisiksi ja että julkaisuja vaihdettaissa maan kunnallisten virastojen ja

Talon rakentaminen erinäisille raittius-, kansanvalistus- y. m. yhdistyksille.

Työväen opetus.

Esitys kaupunginvaltuuston painetuista asiakirjoista työväenkysymyksissä.

erinäisten Ruotsinmaalaisten laitosten kanssa tarpeellinen määrä Kaupunginvaltuuston painettuja asiakirjoja olisi saatavissa, on Lautakunta maaliskuun 8 p:nä päättänyt esittää Kaupunginvaltuustolle, että näitä asiakirjoja painettaissa painos määrättäisiin vastedes niin suuri, että voitaisiin tyydyttää mainittu tarve. Tämänkin esityksen on Kaupunginvaltuusto ottanut varteen.

Haettuja
määrärahoja.

Seuraavat määrärahan hakemukset anniskelu- ja vähittäinmyyntiyhtiöiden voittovaroista on Lautakunnan puoltolauseella lähetetty osittain Kaupunginvaltuustolle, osittain Valtuuston mainittujen varojen jalkoa varten asettamalle valiokunnalle, nimittäin:

huhtikuun 13 p:nä naisasianliitto Unionin ja Martta-yhdistyksen yhteisesti jättämä anomus 1,000 markan suuruisen määrärahan myöntämisestä käytöllisten ruuanlaittokurssien järjestämiseksi työväenluokan naisille, ja tšekäläisten ruotsinkielisten kansanopistokurssien johtajain jättämä anomus 1,500 markan määrärahan myöntämisestä mainittujen kurssien ylläpitämiseksi lukuvuotena 1905—1906; sekä

toukokuun 5 p:nä naisasianliitto Unionin jättämä anomus 1,500 markan apurahan myöntämisestä työn jakamisen järjestämiseksi kansannaisille Sörnäisten ja Hermannin esikaupungeissa.

Avustusta nauttivain yhdistysten ja laitosten valvonta.

Selontekovuonna on Lautakunta tarkastanut ja Kaupunginvaltuustolle lähettänyt niiden yhdistysten ja laitosten antamat kertomukset, jotka ovat saaneet apurahoja anniskelu- ja vähittäinmyyntiosakeyhtiöiden voittovaroista sekä tämän lisäksi sihteerinsä kautta asianmukaisesti valvonut näiden yhdistysten ja laitosten toimintaa.